

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
Journal of Dhamma for Life

วารสารธรรมเพื่อชีวิต

JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE

ISSN: 2822-048X

<https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

Original Research Article

รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรทางการศึกษาตามหลักกัลยาณมิตร
ธรรม 7 ของโรงเรียนวัดลานตากฟ้า อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

A Model of Morality and Ethic of Educators According to Seven Kalyanamitta Principle of Wat Lan Tak Fa School, Nakhon Chai Si District, Nakhon Pathom Province

สังข์वाल เสริมแก้ว^{1*}, นวลวรรณ พูนวสุพลฉัตร² และ ธาณี สุวรรณประทีป³

Sungwan Sroemkaew^{1*}, Nuarhnwan Poonwasuponchat² & Thanee Suwanprateep³

ARTICLE INFO	ABSTRACT
Name of Author & Corresponding Author: * 1. สังข์वाल เสริมแก้ว* Sungwan Sroemkaew มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบวรศึกษาพุทธโฆส Palisueksabuddhaghosa Collage, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand. E-mail: sungpapassaro@gmail.com 2. ผศ.ดร.นวลวรรณ พูนวสุพลฉัตร Asst. Prof. Dr. Nuarhnwan Poonwasuponchat มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบวรศึกษาพุทธโฆส Palisueksabuddhaghosa Collage, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand. E-mail: narhnwan.poo@mcu.ac.th 3. รศ.ดร.ธานิ สุวรรณประทีป Assoc. Prof. Dr. Thanee Suwanprateep มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบวรศึกษาพุทธโฆส Palisueksabuddhaghosa Collage, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand. Email: thanee.suw@mcu.ac.th คำสำคัญ คุณธรรมจริยธรรม; กัลยาณมิตรธรรม 7 Keywords: Ethics; Kalyanamitra Dhamma 7	This dissertation aims to (1) study concepts and theories related to moral and ethical development, (2) study the principles of Seven Kalayāṇamitta in the Theravada Buddhist scriptures, and (3) propose a model for developing the morality and ethics based on the Seven Kalayāṇamitta principle of educators of Wat Lantakfa School, Nakhon Chai Si District, Nakhon Pathom Province. It was qualitative research, emphasizing documentary work and in-depth interviews, and employing descriptive analysis methods. Its findings revealed that morality refers to the mental goodness, while ethics pertain to good behavior expressed physically. The development of morality and ethics requires understanding what should and should not be done for oneself and society and being mindful of physical and mental conditions effected to thought. Both morality and ethics are fundamental to human development since all social problems are caused by people; thus, man development for his higher knowledge, and skills for solving life's problems, having good friends who can discern right from wrong, and adhering to Buddhist moral principles, are essential for Thai society upholds moral culture based on Buddhist teachings. Kalayāṇamitta or good friend is characterized by having purity of bodily actions, speech, and mind (Piyo), possessing wisdom in both worldly and spiritual matters (Karu), being able to guide disciples on the right views (Bhāvaniyo), explaining and persuading effectively (Vattā Ca), being open to consultation and questions, forgiving, and maintaining a calm demeanor

Article history:

Received: 02/09/2024

Revised: 17/10/2024

Accepted: 09/11/2024

Available online: 31/12/2024

How to Cite:

Sroemkaew, S. et al. (2024). A Model of Morality and Ethic of Educators According to Seven Kalyanamitta Principle of Wat Lan Tak Fa School, Nakhon Chai Si District, Nakhon Pathom Province. *Journal Dhamma for Life*, 30(4), 479-492.

(Vacanakkhamo), explaining complex questions in an understandable way (Gambhīrañca Katham Kattā), and following the Dhamma (No Caṭṭhāno Niyojaye).

The development of morality and ethics according to the Seven Kalayāṇamitta principle includes (1) having good relationships and being an example one of students, (2) behaving appropriately according to one's status and living a righteous life, (3) possessing true knowledge and wisdom, continually training and improving oneself, (4) being able to explain clearly, knowing proper time and what to speak, providing guidance and being a good advisor to students, (5) being patient with all obstacles, having a strong mind, and overcoming challenges with a stable mind, (6) practicing what one taught and achieving it before teaching others, and (7) being a leader and example one in society, respected and admired by the community. The knowledge derived from the research is encapsulated in the MBG+7 model.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (2) เพื่อศึกษาหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท และ (3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของบุคคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดลานตากฟ้า อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเน้นเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรม คุณความดีที่แสดงออกทางใจ ส่วนจริยธรรม คือ การแสดงออกทางกาย การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมต้องรู้ว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ ทั้งต่อตนเองและต่อสังคม มีสติฉลาดรู้เท่าทัน ทั้งด้านวัตถุ และด้านจิตใจ คุณธรรมจริยธรรมเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคน ปัญหาสังคมเกิดจากคน การพัฒนาคนให้มีปัญญา มีความรู้ มีทักษะในการแก้ปัญหาชีวิต มีกัลยาณมิตรที่ดี สามารถพิจารณาว่าสิ่งไหนควรสิ่งไหนไม่ควร เป็นข้อประพฤติปฏิบัติตามหลักศีลธรรม โดยเฉพาะสังคมไทยยึดมั่นในคุณงามความดีตามหลักธรรมคำสั่งสอนของพุทธศาสนา

กัลยาณมิตร คือ ผู้ที่มีกายสะอาด วาจาสะอาด และใจสะอาด (ปิโย) เป็นอุดมด้วยปัญญาทั้งทางโลกและทางธรรม (ครุ) มีอุบายวิธีทำให้ศิษย์ตั้งตนอยู่ในสัมมาทิฐิ (ภาวนีโย) รู้จักพูดชี้แจงให้เข้าใจ และโน้มน้าวให้ทำตาม (วตฺตา จ) พร้อมทั้งจะรับฟังคำปรึกษาข้อซักถามอยู่เสมอ อดทนให้อภัย รักษาอารมณ์ให้เยือกเย็นอยู่เสมอ (วจนฺทขโม) สามารถอธิบายเนื้อความที่ยากๆ ให้เข้าใจได้อย่างง่าย (คัมภีรญจ กถํ กตฺตา) และ ประพฤติปฏิบัติอยู่ในธรรม (โน จฏฺฐาเน นิโยชเย)

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 คือ 1) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและเป็นแม่พิมพ์ต้นแบบแก่ศิษย์ (2) ประพฤติสมควรแก่ฐานะ มีแนวทางการปฏิบัติตนและหลักการดำเนินชีวิตในทางที่ถูกต้องชอบธรรม (3) มีความรู้และภูมิปัญญาแท้จริง ทั้งเป็นผู้ฝึกอบรมและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ (4) รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไรอย่างไร คอยให้คำแนะนำ ว่ากล่าว ตักเตือน และเป็นที่ปรึกษาที่ดีของศิษย์ (5) มีความอดทนต่ออุปสรรคในทุกด้าน มีจิตใจที่หนักแน่น สามารถเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้ด้วยจิตใจที่มั่นคง (6) เป็นผู้กระทำได้จริงในสิ่งที่สอนแก่ผู้อื่น หรือ

ได้บรรลุสำเร็จด้วยตนเองแล้วจึงสอนเรื่องนั้นแก่ผู้อื่น และ (7) เป็นผู้นำและแบบอย่างของสังคม เป็นบุคคลที่สังคมยกย่องเลื่อมใส องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย MBG+7 – MODEL.

บทนำ

โรงเรียนเป็นสถาบันทางการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการนำไปสู่การปฏิบัติตามนโยบายทางการศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้และศักยภาพของเยาวชน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างอนาคตที่มั่นคงสำหรับประเทศ การที่จะทำให้การศึกษาเป็นไปอย่างประสบความสำเร็จนั้นไม่เพียงแต่การมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ดีเท่านั้น แต่ยังต้องพึ่งพาการบริหารงานบุคคลและการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องบริหารจัดการในการงานในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จให้จงได้ การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนต้องถือเป็นสิ่งสำคัญมีองค์ประกอบอยู่ 2 ประการ คือ คนและงาน หมายความว่า การบริหารคนอย่างไรจะได้อะไรซึ่งความสำเร็จของงานอย่างมีประสิทธิภาพ คนถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นพื้นฐานในการการประกอบวิชาชีพ

โรงเรียนวัดลานตากฟ้า อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ต้องเผชิญกับปัญหาในด้านการวางแผนอัตรากำลังคนและการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารงานด้านวิชาการ ดังนั้น การพัฒนาองค์กรและบุคลากรเพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีสมรรถนะในการทำงานสูงจึงต้องมุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพ และความคุ้มค่า บุคลากรต้องมีความเป็นมืออาชีพ มีศักยภาพและคุณภาพในการทำงาน อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมา การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนยังมีอยู่น้อยและขาดระบบการพัฒนาต่อเนื่อง ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของโรงเรียนยังไม่เต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคุณธรรมและจริยธรรมของบุคลากรทางการศึกษา ความประพฤติที่ดีและจิตใจที่เป็นกุศลไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง แต่ยังส่งผลดีต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา นักเรียน เพื่อนร่วมงาน และสังคมโดยรวม ซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมที่มีความเหมาะสมกับการบริหารจัดการที่ดี คือ หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ที่เป็นหลักธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกัน หากบุคคลในสังคมขาดคุณธรรมจริยธรรม แม้จะมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจเพียงใดก็ย่อมยากที่จะมีความสุข การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสังคมต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญและเป็นพื้นฐานของการเป็นบุคลากรที่ดีในอนาคต การเริ่มต้นปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่วัยเด็กเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเป็นช่วงเวลาที่สามารถเรียนรู้และซึมซับความคิดที่ถูกต้องได้ง่าย ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนนักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับวิชาความรู้และทักษะวิชาชีพ การสร้างนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เต็มไปด้วยคุณธรรมจริยธรรมจะช่วยเสริมสร้างสังคมที่มีความสงบสุขและเจริญรุ่งเรืองในอนาคต

อย่างไรก็ตาม คุณธรรมจริยธรรมเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินชีวิต และยังเป็นรากฐานที่นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคง และความสงบสุขทั้งต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ ผู้ที่ต้องการความสงบสุขและ

ความมั่นคงปลอดภัยทั้งแก่ตนเองและประเทศชาติ จึงต้องฝึกฝนตนเองให้มีคุณธรรมจริยธรรม หากบุคคลขาดคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นหลักยึดเบื้องต้นแล้ว การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขสงบจะเป็นไปได้ยาก การขาดคุณธรรมจริยธรรมไม่เพียงแต่ส่งผลร้ายต่อตนเอง แต่ยังส่งผลเสียต่อผู้อื่นและก่อให้เกิดความวุ่นวายในสังคม ปัญหาต่าง ๆ เช่น คอรัปชัน อาชญากรรม และยาเสพติด ล้วนเกิดจากการขาดคุณธรรมจริยธรรม การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในสังคมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อสร้างพลังทางคุณธรรมที่ยึดเหนี่ยวผู้คนให้สัมพันธ์ต่อกัน ด้วยความเกื้อกูลและร่วมกันสร้างสังคมไทยให้น่าอยู่ รับมือกับปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักกัลยาณมิตรธรรม โดยกัลยาณมิตรธรรม 7 หมายถึง คุณสมบัติของมิตรแท้เป็นหลักธรรมสำหรับครูที่พึงปฏิบัติ ได้แก่ (1) ปิโย ความน่ารัก (2) ครุ น่าเคารพ (3) ภาวนีโย น่าเจริญใจ หรือน่ายกย่อง (4) วตฺตา จ รู้จักพูดให้ได้ผล เป็นที่ปรึกษาที่ดี (5) วจนฺทโม อดทนต่ออุปสรรค (6) คมภีรณฺจ กด กตฺตา สามารถอธิบายเรื่องยุ่งยากซับซ้อน ให้เข้าใจ และ (7) โน จฏฺฐาเนนินฺโชเย ไม่ชักนำในอูฐาน คือ ไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหล หรือชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสังคมจำเป็นต้องนำหลักการต่าง ๆ มาปรับใช้และบูรณาการ เพื่อสร้างพื้นฐานที่มั่นคงในการดำเนินชีวิตและเสริมสร้างสังคมที่สงบสุข หลักการที่สำคัญในที่นี้ ได้แก่ หลักกัลยาณมิตรธรรม ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นและมีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยการนำหลักธรรมเหล่านี้มาปฏิบัติอย่างจริงจัง จะช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับบุคคล และส่งผลดีต่อความสงบสุขและความเจริญรุ่งเรืองของสังคม

ผู้วิจัยต้องการสำรวจแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรทางการศึกษา โดยอิงหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมจากพระพุทธศาสนาเถรวาท รวมทั้งการนำศาสตร์สมัยใหม่มาปรับใช้เพื่อการพัฒนาจริยธรรมอย่างครบวงจร เนื่องจากการพัฒนาจริยธรรมของบุคคลนั้นเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสติปัญญาของแต่ละบุคคล ดังนั้น การศึกษาจึงมุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบันของบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงการสำรวจรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ที่มีการปฏิบัติในโรงเรียนวัดลานตากฟ้า อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนในการพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
2. เพื่อศึกษาหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดลานตากฟ้า อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพแบบภาคสนาม ซึ่งมุ่งเน้นการสำรวจโดยใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อจัดระเบียบและตีความข้อมูลเชิงลึก ซึ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์จะทำในรูปแบบการพรรณนา เพื่อให้รายละเอียดและความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับแนวโน้มและความหมายที่สกัดจากข้อมูลที่ได้รับ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คัดเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนวัดลานตากฟ้า อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 18 ท่าน

วิธีการเก็บข้อมูล ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เจาะจงเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7

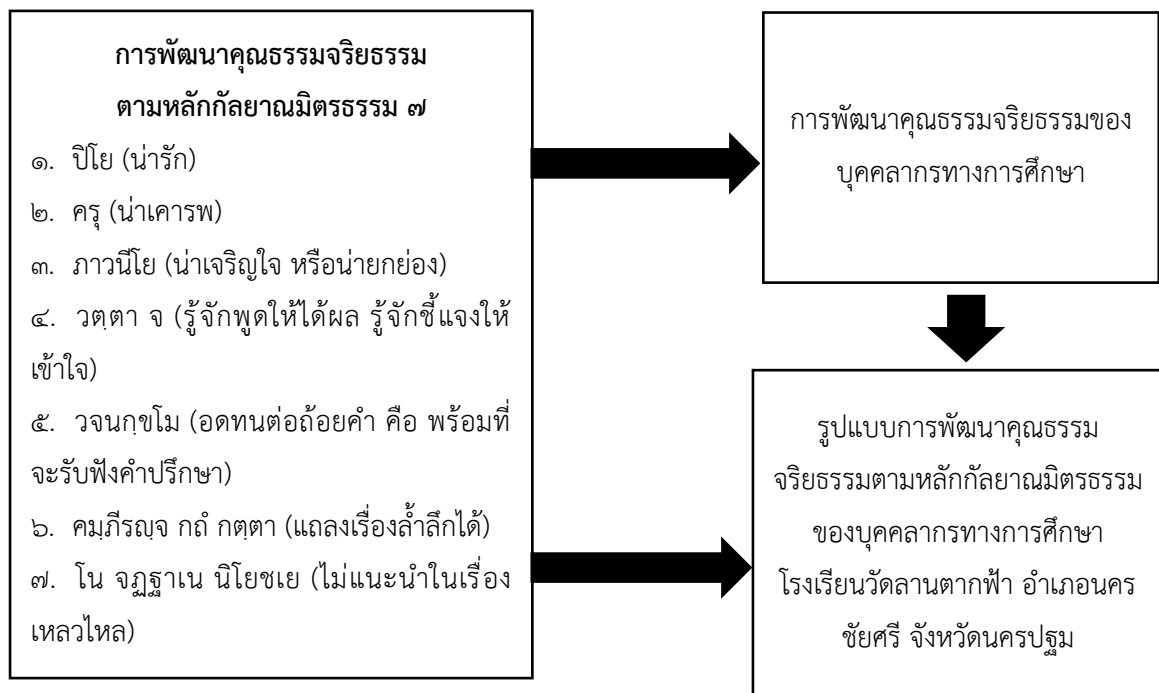
การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อค้นหาและสรุปเนื้อหาที่สำคัญจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบพรรณนา ซึ่งให้รายละเอียดเกี่ยวกับทัศนะและความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7

การศึกษานี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์ความคิดเห็นและมุมมองของบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าใจรูปแบบและกระบวนการในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ที่โรงเรียนวัดลานตากฟ้า โดยเน้นการสื่อสารที่ชัดเจนและรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงประเด็นและครอบคลุมในด้านต่าง ๆ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งกรอบแนวคิดในการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักกัลยาณมิตรธรรมของบุคคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดลานตากฟ้า อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม คือ (๑) ปิโย น่ารัก (๒) ครุ น่าเคารพ (๓) ภาวนีโย น่าเจริญใจ หรือน่ายกย่อง (๔) วตตา จ รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ (๕) วจนกขโม อุดหนุนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษา (๖) คมกิริยจ กถ กตดา แกล้งเรื่องล้าลึกได้ และ (๗) โน จมฺฐาเน นิโยชเย ไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหล ดังนี้

ผลการวิจัย

1. จากการศึกษการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พบว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ส่วนรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาตามหลักพุทธธรรมมี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ หลักการพัฒนา ขั้นตอนและวิธีการพัฒนา และเป้าหมายการพัฒนา โดยใช้หลักไตรสิกขาประกอบด้วยอริสัสสิกขา (ศีล) อริจิตตสิกขา (สมาธิ) และอริปัญญสิกขา (ปัญญา) ผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนาในสังคมไทยเรา ต้องเป็นนักวางแผนที่ดี รู้ว่าสิ่งใดควรทำก่อนและทำภายหลัง ยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น ทั้งปัจเจกชนและสังคมส่วนรวม เป็นการพัฒนาทั้งกายสังขาร สวรรค์ และสติปัญญาให้รู้เท่าทัน พัฒนาวัฒนธรรมให้มั่นคงยิ่งขึ้น ทั้งด้านวัตถุก็ดี ด้านจิตใจก็ควรควบคู่กันไป ในการคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญเมื่อคนในสังคมมีคุณธรรมจริยธรรม จิตใจก็ย่อมดีขึ้น ทำงานใดก็ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน ไม่ก่อให้เกิดทุกข์แก่ตนเองและผู้อื่น เป็นบุคคลที่ทรงคุณค่า มีประโยชน์ และสร้างสรรค์คุณงามความดีอันเป็นประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณธรรมจริยธรรมเป็นรากฐานที่สำคัญ ปัญหาของสังคมไทยปัจจุบันนี้เกิดจากคน ปัญหาเริ่มต้นที่คน และมีผลกระทบถึงคน การแก้ปัญหาสังคมไทยจึงต้องแก้ด้วยการพัฒนาคน เพื่อให้คนมี ปัญญา มีความรู้มีคุณธรรมและมีทักษะในการแก้ปัญหาชีวิต การอบรมจริยธรรมจึงมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน คือที่ตัวบุคคล ดังพุทธพจน์ที่ว่า ประโตโมสะ เป็นการประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมที่ดี ด้วยหลักที่ว่าการมี กัลยาณมิตร ใช้ปัญญาพิจารณาว่าควรใช้ความคิดให้ถูกต้อง มีโยนิโสมนสิการเป็นองค์ประกอบภายใน เป็นการ เสริมสร้างส่งเสริมกันให้นำหลักธรรมข้างต้นไปใช้ให้เกิดผลจริง ๆ

2. จากการศึกษาหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า บุคคลากรทางการ ศึกษาที่มีคุณธรรมจริยธรรม ต้องมีคุณสมบัติสองคุณความดีที่สอดคล้องกันอย่างเสมอของกันและกัน ประกอบด้วยความ เมตตา และที่สำคัญต้องเป็นมิตรที่ดี มิตรแท้ ไม่เป็นมิตรปกกลอก ทั้งต่อบุคคลากรด้วยกัน ทั้งต่อเด็กและ ผู้ปกครอง ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 คือ ฐานที่ก่อให้เกิดความ เจริญอกงามทั้งทางโลก และทางธรรมจะต้องมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

1) ปิโย คือ ต้องทำตัวให้สุภาพคนที่เข้าใกล้สามารถรู้สึกได้ว่าอบอุ่นน่าไว้วางใจ เป็นที่พึ่งได้สุภาพอ่อนโยนมี คุณธรรมจริยธรรมซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ เป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อนร่วมงาน เป็นพ่อแม่ที่ดีของนักเรียน เป็นที่ บริจาคที่ดีทั้งต่อเพื่อนร่วมงาน และนักเรียน

2) ครุ คือ จะเน้นไปทางการทำตัวให้เป็นที่เคารพ น่าเลื่อมใส ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งที่มากระทบ ทำตัวเป็น แบบอย่างที่ดีให้เกียรติซึ่งกันและกัน เป็นที่เคารพนับถือของเด็กและผู้ปกครอง เป็นบุคคลที่อุดมด้วยปัญญา ตระหนักได้ดีว่าอะไรถูกผิด สิ่งควรหรือไม่ควรทำในการดำเนินชีวิตไปในทิศทางที่ถูกต้อง มีความเมตตากรุณา

3) ภาวนีโย คือ เป็นที่เจริญใจ เป็นแบบอย่างให้มีคุณธรรม มีความประพฤติดีงาม น่ายกย่อง ในฐานะผู้ ทรงคุณคือความรู้และภูมิปัญญาแท้จริง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของเด็กและผู้ปกครอง

4) วตฺตา จ คือ ในฐานะครูผู้เป็นแม่พิมพ์ของชาติต้องมีเหตุมีผล กล่าวแต่คำสุภาพไม่ใช้อารมณ์ในการ ตัดสิน บรรณาติต่อเด็กและเพื่อนร่วมงาน และเป็นนักพูดที่ชาญฉลาดในการใช้ถ้อยคำ น่ายกย่อง มีเหตุผลรู้จัก กาลเทศะในการพูด ให้เกียรติกันและกันด้วยความจริงใจ

5) วจนฺทโม คือ มีเหตุผล มีสติ อดทนต่อถ้อยคำที่จะมากระทบ ระมัดระวังไม่ให้เกิดปัญหาในองค์กร ให้ความสำคัญในการแก้ไขเผื่อเวลาจะว่ากล่าวสั่งสอนต้องว่ากล่าวสั่งสอนอย่างรู้เท่าทัน ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งที่มา กระทบ

6) คมภีรณฺจ กถ กตฺตา คือ ต้องฝึกฝนหาประสบการณ์ในสิ่งที่จะอธิบายให้บุคคลผู้รับสารเข้าใจในเรื่องที่ ลึกซึ้งต้องศึกษาข้อมูลนั้นก่อน ถ่ายทอดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนหวานใช้ถ้อยคำที่เข้าใจได้ง่ายสร้างบรรยากาศ ให้น่าเรียนรู้

7) โน จฏฺฐาเน นิโยชเย คือ ไม่แนะนำในเรื่องไร้สาระ ก่อให้เกิดโทษ และไม่ชักจูงในทางที่เสียหาย ป้องกันไม่ทำในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ลงไปในทางที่ผิดด้วยความจริงใจ

3. จากการศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดลานตากฟ้า อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดลานตากฟ้า อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีประเด็นหลัก ดังนี้

1) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งได้หลักการสำคัญ คือ หลักปิโย (น่ารัก) ประกอบด้วย (1) วางตัวและแต่งกายเหมาะสม (2) มีเมตตากรุณา และ (3) สร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์และก่อให้เกิดความสุขแก่นักเรียนและเพื่อนร่วมงาน, หลักครุ (น่าเคารพ) (1) ทำตัวให้น่าเชื่อถือและเคารพ (2) หนักแน่นในหลักการความถูกต้อง และ (3) มีความเป็นกลางและยุติธรรม, หลักภาวนีโย (น่ายกย่อง) ประกอบด้วย (1) มีความรู้ดีทั้งทางโลกและทางธรรม (2) มีศรัทธา เคารพ การตัดสินใจของนักเรียนและประชาชนทั่วไป และ (3) มีความประพฤติดีทางกายวาจาและจิตใจ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง, หลักกวดตา จ (รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ) ประกอบด้วย (1) ชี้แจงและอธิบายให้เข้าใจได้ง่าย (2) สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดี (3) ใช้จิตวิทยาในการสร้างความสัมพันธ์และให้คำปรึกษา (4) พูดจาด้วยหลักเหตุผลและมีหลักฐานอ้างอิง (5) รู้จักพูดให้ถูกต้องและเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส, หลักกวนกขโม (อดทนต่อถ้อยคำ) ประกอบด้วย (1) มีความอดทน อดกลั้นต่ออารมณ์ ทั้งต่อตัวเองและจากคนอื่น (2) รับฟังความคิดเห็นคนอื่นด้วยความจริงใจและปรารถนาดี (3) มีความเมตตา กรุณาในการว่ากล่าวตักเตือน, หลักคมภีรณจ กถ กตดา (พูดเรื่องกล้าได้) ประกอบด้วย (1) ทบทวนตนเองเสมอ (2) แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เสมอและนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน (3) อธิบายความโดยมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้รับสาร, หลักโน จมฐาเน นิโยชเย (ไม่ชักนำไปในอฐาน) ประกอบด้วย (1) ไม่แนะนำสิ่งชั่วร้าย (2) แนะนำเฉพาะสิ่งที่ เป็นประโยชน์และดีงาม (3) พูดชักชวนเรื่องสามัคคี (4) ภูมิปัญญาที่จะแยกแยะสิ่งใดถูก-ผิด สิ่งใดชั่ว-ดี สิ่งใดควร-ไม่ควร

2) รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรทางการศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนวัดลานตากฟ้า อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ดังนี้

หลักปิโย (น่ารัก) ประกอบด้วย (1) การทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี (2) มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นเสมอ (3) กิริยามารยาทอ่อนน้อมถ่อมตน (4) มีบุคลิกดีเป็นมิตร และเชิญชวนให้ผู้คนอยากเข้าใกล้ (5) ไม่ยกตนข่มท่าน เคารพและให้เกียรติผู้อื่น (6) ไม่ทำตัวเองเป็นภาระ และ (7) รู้จักเกรงใจและลดทิฐิมานะ

หลักครุ (น่าเคารพ) ประกอบด้วย (1) มีกิริยาสุภาพ (2) เป็นผู้รับฟังที่ดี (3) ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น (4) ไม่หาข้ออ้างหรือข้อแก้ตัว (5) ควบคุมอารมณ์ของตนเอง (6) ไม่ผูกโกรธ อาฆาตผู้อื่นและ (7) ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่

หลักภาวนีโย (เป็นที่เจริญใจ) ประกอบด้วย (1) หมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ (2) นำความรู้มาพัฒนาตนเองและผู้อื่น สังคม (3) มีความคุณธรรม จริยธรรม (4) มีความสามารถดีด้านการสอน (5) ประพฤติตนให้น่าเคารพ ศรัทธา (6) มั่นใจในหลักกรรมคือกรรมดี-ชั่ว ย่อมส่งผลดีและร้ายต่อตน ผู้อื่นและสังคม (7) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

วตฺตา จ (รู้จักพูดให้ได้เหตุผล) ประกอบด้วย (1) มีสติสัมปชัญญะในการตัดสินใจ พูดและทำ (2) พูดให้มีหลักเหตุผลและหลักฐานอ้างอิง (3) ชี้แจง อธิบายให้เข้าใจง่ายและถูกต้อง (4) ฉลาดในการพูดถูกบุคคลและโอกาส (5) ปรารถนาดีต่อเพื่อนร่วมงานและนักเรียน (6) ตั้งมั่นในหลักคำสอนที่ถูกต้อง (7) ชักนำผู้หลงผิด ให้กลับมีความเห็นถูกต้อง

วจนกฺขโม (อดทนต่อถ้อยคำ) ประกอบด้วย (1) มีนิสัยอดทนต่ออุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ (2) รู้จักอดทนต่อถ้อยคำของผู้อื่น (3) ไม่วิวาทกับเพื่อนร่วมงานและนักเรียน (4) สร้างความไว้วางใจแก่ผู้อื่น (5) ไม่สร้างศัตรูแต่สร้างมิตร (6) ทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ (7) ประหยัดและอดทนต่ออำนาจกิเลส อบายมุข

หลักคัมภีรณจ กถิ กตฺตา (แถลงเรื่องล้าลึกได้) ประกอบด้วย (1) เตรียมพร้อมในการสอนทุกครั้ง (2) สอนให้นักเรียนมีความสุขและได้ความรู้ (3) มุ่งการพัฒนาการของนักเรียนตามผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน (4) แสวงหาเทคนิคและวิธีการใหม่ในการสอนให้มีประสิทธิภาพ (5) มุ่งให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน (6) ทบทวนบทเรียนและหลักสูตรเสมอ (7) อธิบายสิ่งที่เข้าใจยากให้ง่าย

โน จฏฐานนนิโยชเย (ไม่ชักนำในอฐาน) ประกอบด้วย (1) ประพฤติตนเป็นต้นแบบที่ดีของนักเรียน (2) ไม่ติดอบายมุข (3) ตั้งตนอยู่ในหลักเบญจศีล-เบญจธรรม (4) ไม่ทำทุจริตทั้งต่อหน้าและลับหลัง (5) หมั่นสวดสวดความประพฤติของนักเรียนเสมอ (6) สร้างความปลอดภัยให้เกิดแก่นักเรียนและผู้ปกครอง (7) ไม่ชักจูงนักเรียนในทางไร้สาระและอบายมุขที่ผิด ๆ

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ไม่ได้เป็นหน้าที่ของคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนที่ต้องมีส่วนร่วมมุ่งมั่นตั้งใจ ต้องลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังเริ่มต้นที่สถาบันครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครองต้องดูแลเอาใจใส่บุตรหลานอย่างใกล้ชิด ส่วนบุคลากรทางการศึกษาต้องมีจิตสำนึกและจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างเคร่งครัดตลอดจนหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรศาสนา สื่อมวลชนจะต้องผนึกกำลังร่วมกันเพื่อพัฒนาและขับเคลื่อนให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยึดหลักคุณธรรมนำชีวิตไปสู่ความสุข อย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขสอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของนายพลราชกาลที่ 9 คำพ่อสอน : ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน พิมพ์ครั้งที่ 6 ทรงตรัสไว้ว่า การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันทุกๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาชานนท์ชัยมงคล เรื่อง “การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดปรีณายก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร” สรุปความได้ว่า จริยธรรมมีความสำคัญสำหรับเด็กในการปูพื้นฐาน

ลักษณะอันดีงามให้กับเด็ก ควรให้เด็กเกิดความรู้ความเข้าใจที่จะนำไปปฏิบัติให้เกิดเป็นนิสัย การพัฒนาเด็กมี 3 ด้าน คือ (1) ด้านพุทธิปัญญา (2) ด้านจิตพิสัย (3) ด้านทักษะพิสัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุริรัตน์ นุรักษ์ เรื่อง “การพัฒนาจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมการเล่นิทาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรมจริยธรรม มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งทั้งต่อบุคคล องค์กร และสังคม เป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติในชีวิตที่ส่งผลให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทางกาย จิตใจ เป็นคนดีคนเก่งของสังคม ทำให้การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม การพัฒนาสังคมไทย ต้องเป็นนักวางแผน เป็นการพัฒนาทั้งกายสังขารและสติปัญญา มีประโยชน์ และสร้างสรรค์เป็นประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ

บุคคลากรทางการศึกษาที่มีคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วยความเมตตา ที่สำคัญต้องเป็น มิตรแท้ ทั้งต่อบุคคลากรด้วยกัน ต่อเด็กและผู้ปกครอง หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 เป็นพื้นฐานก่อให้เกิดความเจริญงอกงามมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีทั้งต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของนารีรัตน์ กว้างขวาง เรื่อง “การบริหารงานโรงเรียนโดยใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร” สรุปความได้ว่า บุคคลที่เราคบหาสมาคมด้วย เราให้ความสำคัญกับเพื่อน เพราะ เป็นผู้ที่เราคิดว่าหวังดีกับเรา คอยช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และเป็นผู้ที่จะชักนำเราไปในทางที่ดี ที่เกิดประโยชน์ สอดคล้องกับพระปิฎกโกศล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในพระไตรปิฎกสำหรับครู” ผลการวิจัยพบว่า กัลยาณมิตร คือ มิตรแท้ที่ดี ที่คอยช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์อย่างจริงใจโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน เป็นมิตรที่หวังดี ด้านปิโย ครูจะต้องมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีและเป็นแม่พิมพ์ต้นแบบแก่ศิษย์ ด้านครุ คือ ความน่าเคารพ และด้านวตฺตา จ คือ ครูต้อง รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไรอย่างไร คอยให้คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือน และเป็นທີ່ปรึกษาที่ดีของศิษย์ อยู่ในระดับมาก

หลักของเบญจศีลข้อที่ 4 คือ มุสาวาทาเวรมณี และหลักธรรมทางที่เป็นไปในทางเจริญรุ่งเรือง ผลักดันไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต เช่น ละการพูดเท็จ ไม่ยอมกล่าวเท็จ, เว้นการพูดส่อเสียดทำให้แตกร้างกัน, พูดแต่คำสุภาพอ่อนหวาน คือเว้นขาดจากการประพฤติวาจาหยาบและ เว้นขาดจากการพูดเพ้อเจ้อ พูดแต่คำจริงมีเหตุผล สอดคล้องกับจุริรัตน์ นุรักษ์ ได้ทำงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมการเล่นิทานศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรมจริยธรรม เป็นต้นแบบที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งทั้งต่อบุคคล องค์กร และสังคม เป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติในชีวิตที่ส่งผลให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทางกาย จิตใจ เป็นคนดีคนเก่งของสังคม ทำให้การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็น แบบอย่างที่ดีของสังคม บทบาทหรือต้นแบบของกัลยาณมิตรที่ดีที่พึงประสงค์ เป็นระบบการฝึกอบรมขั้นศีลที่เรียกว่า อธิศีลสิกขา โดยเป็นข้อปฏิบัติ และหลักความประพฤติต่าง ๆ ซึ่งมีหลายหมวด ธรรมที่สอดคล้องกันทั้งหลักกรรมบถ หลักเบญจศีล หลักสุจิริตรวมถึงหลักวาจาสุภาสิตและหลักอันเป็นแกนกลางสำคัญเป็นองค์ประกอบแบบแผนของบุคคลากรทางการศึกษาที่เป็นกัลยาณมิตรต้องมี

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้รูปแบบ MBG+7 – MODEL คือ M = Mental Morality (ศีลธรรมทางจิต), B = Bodily Morality (ศีลธรรมทางกาย), G+7 = Good Friends (กัลยาณมิตร 7 ประการ)

ศีลธรรม คือ การไม่ละเมิดต่อสิ่งที่จะเป็นเหตุทำลายความดีงามแห่งคุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดการเสื่อมลง มีเบญจศีล เบญจธรรม เป็นต้น

M = Mental Morality (ศีลธรรมทางจิต) หมายถึง การมีคุณธรรมทางจิตใจ เป็นความดีงามที่ถูกปลูกฝังขึ้นในจิตใจจนเกิดเป็นจิตสำนึกที่ดี ซึ่งเป็นฐานของจิตสำคัญในการสร้างทิศทางการทัศนคติและพฤติกรรม

B = Bodily Morality (ศีลธรรมทางกาย) หมายถึง จริยธรรม เป็นความประพฤติทางกายและวาจาที่แสดงออกมา หรือแนวทางในการปฏิบัติตนที่เหมาะสมแก่การยึดปฏิบัติตามความดีงามแห่งคุณธรรมเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเติบโตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข

การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จึงเปรียบเสมือนการพัฒนาคุณภาพจิตใจ ที่มีอิทธิพลต่อความประพฤติของผู้เรียน ให้ปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ควร และละทิ้งสิ่งต้องห้ามทั้งหลาย โดยการสอดแทรกไปกับกิจกรรม หรือแบบฝึกเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ชุด ฝึกคิด ฝึกธรรม ระดับประถมศึกษา

G+7 = Good Friends (กัลยาณมิตร 7 ประการ) (1) ปิโย (น่ารัก) (2) ครุ (เคารพ) (3) ภาวนีโย (น่าเจริญใจ น่ายกย่อง) (4) วตฺตา จ (รู้จักพูดให้ได้ผล เป็นที่ปรึกษาที่ดี) (5) วจนฺทฺชโม (อดทนต่ออุปสรรค) (6) คมภีรณฺจ กถ กตฺตา (อธิบายเรื่องยุ่งยากซับซ้อน เรื่องลึกซึ้งให้เข้าใจ) และ (7) โน จฏฺฐาเนนินฺโชเย (ไม่ชักนำในอธรรม) ตามตาราง โมเดล MBG+7 – MODEL ดังนี้

หลักกัลยาณมิตร	G+7: Good Friends	Mental Morality	Bodily Morality
หลักปิโย (น่ารัก)	1) ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี		✓
	2) มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นเสมอ	✓	
	3) กิริยามารยาทอ่อนน้อมถ่อมตน		✓
	4) มีบุคลิกดีเป็นมิตร และเชิญชวนให้ผู้คนอยากเข้าใกล้		✓
	5) ไม่ยกตนข่มท่าน เคารพและให้เกียรติผู้อื่น	✓	
	6) ไม่ทำตัวเองเป็นภาระ		✓
	7) รู้จักเกรงใจและลดทิฐิมานะ	✓	
หลักครุ (น่าเคารพ)	1) มีกิริยาสุภาพ		✓
	2) เป็นผู้รับฟังที่ดี	✓	✓
	3) ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น		✓
	4) ไม่หาข้ออ้างหรือข้อแก้ตัว	✓	

หลักกัลยาณมิตร	G+7: Good Friends	Mental Morality	Bodily Morality
	5) ควบคุมอารมณ์ของตนเอง	✓	
	6) ไม่ผูกโกรธ อาฆาตผู้อื่น	✓	
	7) ใช้ความรู้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่	✓	✓
หลักภาวนีโย (เป็นที่เจริญใจ)	1) หมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ	✓	✓
	2) นำความรู้มาพัฒนาตนเองและผู้อื่น สังคม	✓	✓
	3) มีความคุณธรรม จริยธรรม	✓	✓
	4) มีความสามารถดีด้านการสอน		✓
	5) ประพฤติตนให้น่าเคารพ ศรัทธา		✓
	6) มั่นใจในหลักกรรมคือกรรมดี-ชั่ว ย่อมส่งผลดีและร้าย ต่อตน ผู้อื่น และสังคม	✓	
	7) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน		✓
วตฺตา จ (รู้จักพูดให้ได้ เหตุผล)	1) มีสติสัมปชัญญะในการตัดสินใจ พูดและทำ	✓	✓
	2) พูดให้มีหลักเหตุผลและหลักฐานอ้างอิง		✓
	3) ชี้แจง อธิบายให้เข้าใจง่ายและถูกต้อง		✓
	4) ฉลาดในการพูดถูกบุคคลและโอกาส		✓
	5) ปรารถนาดีต่อเพื่อนร่วมงานและนักเรียน	✓	
	6) ตั้งมั่นในหลักคำสอนที่ถูกต้อง	✓	
	7) ชักนำผู้หลงผิด ให้กลับมีความเห็นถูกต้อง		✓
วจนฺทขโม (อดทนต่อถ้อยคำ)	1) มีนิสัยอดทนต่ออุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ	✓	✓
	2) รู้จักอดทนต่อถ้อยคำของผู้อื่น		✓
	3) ไม่ทะเลาะวิวาทกับเพื่อนร่วมงานและนักเรียน		✓
	4) สร้างความไว้วางใจแก่ผู้อื่น		✓
	5) ไม่สร้างศัตรูแต่สร้างมิตร		✓
	6) ทำหน้าที่ของตนเองให้สมบูรณ์		✓
	7) ประหยัดและอดทนต่ออำนาจกิเลส อบายมุขต่าง ๆ	✓	✓
คัมภีรณฺจ กถํ กตฺตา (แถลงเรื่องสำคัญได้)	1) เตรียมพร้อมในการสอนทุกครั้ง		✓
	2) สอนให้นักเรียนมีความสุขและได้ความรู้		✓
	3) มุ่งการพัฒนาการของนักเรียนตามผลสัมฤทธิ์ทาง การศึกษาของนักเรียน		✓

หลักกัลยาณมิตร	G+7: Good Friends	Mental Morality	Bodily Morality
	4) แสวงหาเทคนิคและวิธีการใหม่ในการสอนให้มีประสิทธิภาพ		✓
	4) มุ่งให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน		✓
	6) ทบทวนบทเรียนและหลักสูตรเสมอ		✓
	7) อธิบายสิ่งที่เข้าใจยากให้ง่าย		✓
โน จงฐาเน นโยชเย (ไม่ชักนำในอฐาเน)	1) ประพฤติตนเป็นต้นแบบที่ดีของนักเรียน	✓	✓
	2) ไม่ติตอบายมุข		✓
	3) ตั้งตนอยู่ในหลักเบญจศีล-เบญจธรรม	✓	✓
	4) ไม่ทำทุจริตทั้งต่อหน้าและลับหลัง		✓
	5) หมั่นสวดสวดความประพฤติของนักเรียนเสมอ		✓
	6) สร้างความปลอดภัยให้เกิดแก่นักเรียนและผู้ปกครอง		✓
	7) ไม่ชักจูงนักเรียนในทางไร้สาระและอบายมุขที่ผิด ๆ		✓

สรุป

ศีลธรรม คือ การไม่ละเมิดต่อสิ่งที่จะเป็นเหตุทำลายความดีงามแห่งคุณธรรมจริยธรรม ให้เกิดการเสื่อมลง มีเบญจศีล เบญจธรรม เป็นต้น การมีคุณธรรมทางจิตใจ เป็นความดีงามที่ถูกปลูกฝังขึ้นในจิตใจจนเกิดเป็นจิตสำนึกที่ดี ซึ่งเป็นฐานของจิตสำคัญในการสร้างทิศทางทัศนคติและพฤติกรรม การมีจริยธรรม เป็นความประพฤติทางกายและวาจาที่แสดงออกมา หรือแนวทางในการปฏิบัติตนที่เหมาะสมแก่การยึดปฏิบัติตามความดีงามแห่งคุณธรรม เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเติบโตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข

ดังนั้น การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จึงเปรียบเสมือนการพัฒนาคุณภาพจิตใจ ที่มีอิทธิพลต่อความประพฤติของผู้เรียน ให้ปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ดี และละทิ้งสิ่งต้องห้ามทั้งหลาย โดยการสอดแทรกไปกับกิจกรรม หรือแบบฝึกเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ชุดฝึกคิด ฝึกธรรม ระดับประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

นาริรัตน์ กว้างขวาง. (2561). *การบริหารงานโรงเรียนโดยใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

จุริรัตน์ นุรักษ์. (2564). *การพัฒนาจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมการเล่นทานศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช. (2552). *คำพ่อสอน: ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรุงเทพมหานคร.

พระปิฎกโกศล และคณะ. (2562). “หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในพระไตรปิฎกสำหรับครู.” *วารสารมหาจุฬานาค* วรรณศิลป์, ปีที่ 6, ฉบับที่ 9, พฤศจิกายน 2562.

พระมหาชานนท์ ชัยมงคล. (2561). *การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดปรีนายก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกริก.

สมชาย รัตนทองคำ. (2556). *ปรัชญาการศึกษา*. ขอนแก่น: คณะเทคนิคการแพทย์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

แสง จันทร์งาม. (2550). *คู่มือพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา.